

PARLAMENT EUROPEJSKI

2004

2009

Dokument z posiedzenia

26.3.2009

B6-0170/2009

PROJEKT REZOLUCJI

zamykającej debatę nad oświadczeniami Rady i Komisji

zgodnie z art. 103 ust. 2 Regulaminu

złożyli Konrad Szymański, Adam Bielan, Hanna Foltyn-Kubicka, Mirosław Mariusz Piotrowski, Zdzisław Zbigniew Podkański, Wojciech Roszkowski, Inese Vaidere, Ģirts Valdis Kristovskis, Roberts Zīle i Ewa Tomaszewska

w imieniu grupy politycznej UEN

Sumienie Europy a totalitaryzm

B6-0170/2009

Rezolucja Parlamentu Europejskiego: Sumienie Europy a totalitaryzm

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych nr 260 (III) A z dnia 9 grudnia 1948 r. w sprawie ludobójstwa,
- uwzględniając czwartą konwencję genewską o ochronie osób cywilnych podczas wojny, znajdujących się „w rękach wroga” lub na obszarze okupowanym przez obce wojska,
- uwzględniając orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 marca 2001 w sprawach *Streletz, Kessler i Krenz v. przeciwko Niemcom*,
- uwzględniając własną rezolucję z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sześćdziesiątej rocznicy zakończenia II wojny światowej w Europie¹,
- uwzględniając decyzję ramową Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych²,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1481 z dnia 26 stycznia 2006 r. w sprawie konieczności międzynarodowego potępienia zbrodni totalitarnych reżimów komunistycznych,
- uwzględniając wysłuchanie w sprawie zbrodni popełnionych przez reżimy totalitarne, zorganizowane przez Komisję w Brukseli w dniu 8 kwietnia 2008 r.,
- uwzględniając rezolucje i oświadczenia w sprawie zbrodni totalitarnych reżimów komunistycznych, przyjęte przez wiele parlamentów krajowych,
- uwzględniając deklarację: Sumienie Europy a komunizm, przyjętą w Pradze w dniu 3 czerwca 2008 r.,
- uwzględniając deklarację Parlamentu Europejskiego z dnia 22 września 2008 r. w sprawie ogłoszenia dnia 23 sierpnia Europejskim Dniem Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu,
- uwzględniając potrzebę podjęcia czynności organizacyjnych związanych z nazwaniem obozów koncentracyjnych i obozów zagłady,
- uwzględniając decyzję Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO nr 31COM 8B.8,

---

¹ Teksty przyjęte: P6_TA(2005)0180.

² Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 55.

- uwzględniając art. 103 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że podstawą UE jest praworządność i poszanowanie praw człowieka,
- B. mając na uwadze, że jedną z tych podstawowych wartości europejskich jest sprawiedliwość oraz mając na uwadze, że do okazywania i promowania sprawiedliwości niezbędna jest rzetelna wiedza historyczna,
- C. mając na uwadze, że morderstwa i zniewolenie będące wynikiem aktów agresji faszyzmu i stalinizmu kwalifikują się jako zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości,
- D. mając na uwadze, że skrajne formy rządów totalitarnych sprawowanych przez dyktatury nazistów, faszystów i radzieckich komunistów były odpowiedzialne za masowe zbrodnie popełniane z premedytacją na niespotykaną wcześniej skalę, których ofiarami były miliony ludzi oraz ich podstawowe i niezbywalne prawa,
- E. mając na uwadze żywe świadectwo i niezłomną postawę wielu osób, które sprzeciwiały się temu uciskowi, takich jak np. rotmistrz Witold Pilecki – jedyna osoba, która dobrowolnie udała się do nazistowskiego obozu śmierci Auschwitz w celu zorganizowania tam ruchu oporu oraz zbierania informacji o masowych mordach,
- F. mając na uwadze, że pamiętać trzeba również o tych, którzy tak jak rotmistrz Witold Pilecki aktywnie sprzeciwiali się rządowi totalitarnemu i którzy powinni się zapisać w świadomości Europejczyków jako bohaterowie epoki totalitaryzmu z uwagi na swoje poświęcenie, wierność ideałom, honor i męstwo,
- G. mając na uwadze, że zbrodnie ludobójstwa popełniane były również przez grupy bojowników kierujące się totalitarną ideologią reżimów totalitarnych,
- H. mając na uwadze, że ignorancja i fałszywe stereotypy zakorzenione w historycznej pamięci Europejczyków mogą przygotowywać grunt pod nacjonalistyczne bądź inne wypaczenie pamięci historycznej,
- I. mając na uwadze, że istnieje konieczność skutecznego przeciwstawienia się fałszowaniu historii oraz próbom obciążania winą ofiar zbrodni ludobójstwa,
- J. mając na uwadze, że jedynie silna i świadoma swojej historii Europa jest zdolna do stworzenia warunków sprzyjających przezwycięzeniu potworności z przeszłości,
- K. mając na uwadze ideologiczny spór toczący się obecnie w związku z interpretacją niedawnej totalitarnej przeszłości Europy, czy to w celu usprawiedliwienia zbrodni sowieckich, czy też zbanalizowania zbrodni nazistowskich,
- L. mając na uwadze, że Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w dniu 19 kwietnia 2007 r. osiągnęła polityczne porozumienie w sprawie decyzji ramowej dotyczącej zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii oraz zdecydowała, że przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej za publiczną akceptację przestępstw, zaprzeczanie im oraz rażące banalizowanie ich nie powinny obejmować przypadków, u podłoża których nie leży rasizm ani ksenofobia, oraz że przestępstwa popełnione z innych

powodów, np. przez totalitarne reżimy komunistyczne, nie są wobec tego objęte zakresem wspomnianego dokumentu,

- M. mając na uwadze, że 8 kwietnia 2008 r. w Komisji – z udziałem Rady i grupy posłów do Parlamentu Europejskiego – miało miejsce wysłuchanie poświęcone zbrodniom wojennym popełnionym przez reżimy totalitarne,
1. ubolewa, że decyzja Rady z 19 kwietnia 2007 r. w sprawie decyzji ramowej dotyczącej zbrodni popełnionych na tle rasowym, z powodu koloru skóry, religii, pochodzenia lub przynależności narodowej bądź etnicznej nie obejmuje zbrodni popełnionych z innych powodów, np. przez totalitarne reżimy komunistyczne;
  2. zauważa, że nie zbadano jeszcze odpowiednio ani nie poddano międzynarodowej ocenie przypadków ludobójstwa takich jak Holocaust, masowe zbrodnie przeciwko ludzkości i łamanie praw człowieka na dużą skalę takie jak masowe deportacje z państw bałtyckich, Polski i innych krajów, masowe egzekucje takie jak masakra polskich oficerów w lesie katyńskim oraz oficerów armii łotewskiej w Litene, utworzenie i prowadzenie obozów koncentracyjnych i łagrów GUŁagu, czy też wywołany ręką człowieka głód na Ukrainie, odmowa podstawowych praw takich jak wolność wyrażania poglądów, wolność słowa i przemieszczania się oraz wiele innych zbrodni popełnionych w totalitaryzmie komunistycznym;
  3. podkreśla, że chociaż narody Europy, które cierpiały zarówno pod rządami totalitaryzmu komunistycznego, jak i nazistowskiego, poczyniły ogromne wysiłki w celu przezwyciężenia skutków tych systemów, Unia Europejska ma za zadanie zbadać i ocenić zbrodnie reżimu komunistycznego, nazistowskiego i innych reżimów totalitarnych, popełnione w Europie, aby w pełni wyjaśnić, co uczyniono jednej czwartej Europejczyków oraz aby osądzić te reżimy;
  4. przypomina, że obywatele krajów byłego bloku komunistycznego będący nadal ofiarami totalitarnych reżimów komunistycznych zmuszeni są pogodzić się z tym, że żyją obok ludzi, których rozpoznają jako sprawców zbrodni i morderstw popełnionych na ich bliskich;
  5. podkreśla, że obywatele z krajów wyzwolonych spod okupacji radzieckiej wciąż ponoszą konsekwencje istnienia totalitarnego reżimu w postaci rusyfikacji, przymusowych zmian sytuacji demograficznej państwa i głębokich problemów psychologicznych, spowodowanych przez reżim; zwraca się z prośbą o wzięcie tych faktów pod uwagę przy wyciąganiu wniosków dotyczących sytuacji politycznej, społecznej i etnicznej w tych krajach;
  6. jest zaniepokojony faktem, że między osobami młodszego pokolenia w niektórych państwach członkowskich UE istnieją wyraźne podziały ze względu na całkowicie odmienne i spolaryzowane rozumienie historii Europy oraz poglądy dotyczące jej przebiegu, mające podłoże rodzinne; obawia się, że w przyszłości może to doprowadzić do ewentualnych konfliktów między tymi grupami społecznymi; jest zaniepokojony, że w wielu warstwach społeczeństwa państw zachodnich, zwłaszcza wśród ludzi młodych, uwidaczniają się poważne braki wiedzy na temat totalitarnego reżimu komunistycznego; zwraca się z prośbą o uwzględnienie w szkolnych programach nauczania kwestii większej

świadomości społecznej na temat historii Europy, a także informacji o tych zagadnieniach historycznych;

7. uważa, że w trosce o należyte zachowanie pamięci historycznej ponowna kompleksowa ocena historii Europy oraz ogólnoeuropejskie uznanie wszystkich aspektów historycznych nowożytnej Europy wzmocni integrację europejską, ponieważ lepszą przyszłość można budować jedynie na lepszym zrozumieniu wspólnej przeszłości, co służy również wyeliminowaniu możliwości odrodzenia się reżimów totalitarnych;
8. proponuje, aby dzień 25 maja (rocznica egzekucji bohatera z Auschwitz, rotmistrza Witolda Pileckiego, straconego 25 maja 1948 r.) ustanowić Międzynarodowym Dniem Bohaterów Walki z Totalitaryzmem, co będzie wyrazem szacunku i hołdem dla tych wszystkich, którzy walcząc z tyranią dali świadectwo bohaterstwa i prawdziwej miłości do ludzkości, a także będzie czytelną wskazówką dla przyszłych pokoleń, jak wygląda właściwa postawa w obliczu zagrożenia, jakim jest zniewolenie przez totalitaryzm;
9. uważa, że obecne postrzeganie krzywd i okropności z przeszłości stanowi ważną część współczesnych debat poświęconych demokracji;
10. zauważa, że zbrodni popełnionych przez totalitarny reżim komunistyczny nie można usprawiedliwiać ani wybielać wkładem ZSRR w pokonanie nazizmu i zasługami tego państwa w tej dziedzinie; podkreśla jednocześnie, że nie do zaakceptowania jest przyjmowanie przez Federację Rosyjską przepisów prawnych przewidujących kary dla wszystkich tych, którzy próbują analizować wydarzenia II wojny światowej z perspektywy odmiennej od stanowiska zajmowanego w poprzednich dziesięcioleciach;
11. wzywa Komisję i Radę do podjęcia konkretnych działań gwarantujących uwzględnienie – w przyszłych pracach poświęconych wypracowaniu wspólnego ogólnounijnego podejścia do zbrodni popełnionych przez reżimy totalitarne – wyników wysłuchania z dnia 8 kwietnia 2008 r., przedstawionych w dokumencie z wysłuchania;
12. wzywa Komisję i rządy państw członkowskich do wsparcia egzekwowania istniejących międzynarodowych instrumentów prawnych w celu zdelegalizowania, ścigania i karania rażących przypadków naruszania praw człowieka, takich jak ludobójstwo i zbrodnie przeciwko ludzkości;
13. wzywa Radę i Komisję do wskazania instrumentów prawnych, dzięki którym możliwe byłoby ustanowienie optymalnych ram i procedur służących badaniu i ocenie na szczeblu UE zbrodni reżimu komunistycznego, nazistowskiego i innych reżimów totalitarnych; zauważa, że owe środki prawne powinny się zasażać na prawie międzynarodowym oraz orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Międzynarodowego Trybunału Wojskowego w Norymberdze;
14. podkreśla, że społeczność międzynarodowa jest odpowiedzialna za monitorowanie obowiązkowego ścigania winnych ludobójstwa, i przypomina, że powołanie specjalnych instytucji prawno-karnych w kilku państwach stanowi część międzynarodowych wysiłków mających na celu ukrócenie bezkarności osób winnych zorganizowanych morderstw na masową skalę;

15. wzywa do powołania europejskiego instytutu badawczego, który zajmowałby się najważniejszymi wydarzeniami w historii Europy w XX wieku, w tym również nieuznanymi jako takie lub zapomnianymi zbrodniami lub innymi wykroczeniami przeciwko prawom człowieka i międzynarodowym zobowiązaniom, prowadził staranne badania naukowe i zajmował się badaniem okoliczności oraz oceną odpowiedzialności, aspektów prawnych i moralnych, a także w razie potrzeby podejmował niezbędne kroki prawne;
16. proponuje ustanowienie dnia 23 sierpnia Europejskim Dniem Pamięci Ofiar Reżimów Totalitarnych;
17. wzywa Radę i Komisję do podjęcia niezbędnych kroków w celu należytego nazwania niemieckich i radzieckich obozów koncentracyjnych i obozów zagłady, aby uniknąć obarczania winą za ludobójstwo ofiar zamiast sprawców;
18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.